

CIF VE FOB KAYITLARI

Uluslararası Ticaret Odası (ICC), 1936'dan beri uluslararası ticari satışlarda malların sevk ve teslim şekillerini ifade eden kayıtların yorumu için kullanılan ve uluslararası ticari kayıtlar anlamına gelen Incoterms (International Commercial Terms) adı altında çeşitli kurallar dizisi yayımlamakta ve bunları zaman içerisinde güncellemektedir. Bu kayıtların amacı, güvenli ve hızlı bir uluslararası ticarete katkıda bulunmaktır.

Incoterms çeşitlerinden en yaygın olarak kullanılanları, CIF ve FOB kayıtlarıdır. Cost, Insurance and Freight (CIF) kaydı, *masraflar, sigorta primi ve navlun ödenmiş olarak teslimi* ifade ederken; Free on Board (FOB) kaydı, *gemi bordasında teslim* anlamına gelmektedir. CIF ve FOB kayıtlarının seçimi, sözleşme taraflarının ihtiyarındadır. Bu kayıtlar, taraflarca sözleşmeye dahil edildikleri takdirde sözleşmenin bir parçası haline gelmektedir. Bu nedenle, CIF veya FOB kayıtlarının sözleşmede seçimi alıcı ve satıcı taraflar açısından oldukça önem taşımaktadır. CIF ve FOB kayıtları, genel olarak üç hususu düzenlemektedir. Bunlar;

- Taşıma masraflarının dağılımı,
- Hasarın geçişi ve
- Teslimin düzgün şekilde yapılabilmesi için gerekli işlemlerin tespitidir (örneğin; malın paketlenmesi, gümrük işlemleri, mal ve taşımaya ilişkin belgelerin hazırlanması ve tevdi ile diğer tarafın haberdar edilmesi).

Bu kayıtlar, alıcı ve satıcı arasında yapılan sözleşmeye ilişkin olup, taşıyan ile yapılan taşıma sözleşmesini ve malların sigortalanmasına ilişkin sigorta firması ile yapılan sigorta sözleşmesini kapsamamaktadır.

ICC tarafından yayımlanmış en güncel kayıtlar, Incoterms 2000'i revize eden Incoterms 2010'dur. Bu kapsamda, sözleşme taraflarının, hangi tarihli Incoterms'in uygulanacağını sözleşmede açıkça belirtmeleri uygun olacaktır. Ayrıca sözleşmeye Incoterms kayıtlarına yer verilirken bunların yanına, belirlenen yer, varış limanı, yükleme limanı veya varış yeri belirtilir. Ör. CIF Hamburg gibi.

Incoterms 2000, on üç teslim kaydından oluşmakta olup, bu kayıtlar dört gruba ayrılmıştır. FOB kaydı, F grubunda yer almakta olup, masraflar ve hasarın satıcının ülkesinde

belirlenen yerde alıcıya geçtiğini ifade eder. CIF ise C grubunda yer alan kayıtlardandır ve masraflar ile hasarın geçişi farklı zaman ve yerlerde olmaktadır.

Incoterms 2010 ile teslim şekillerinin sınıflandırılmasında önemli bir değişiklik getirilmiştir. Incoterms 2000'de teslim şekilleri E, F, C ve D olarak sınıflandırılmakta iken Incoterms 2010'da yeni bir sınıflandırma tarzı ortaya konulmuştur. Buna göre, teslim şekilleri "Tüm taşıma biçimlerine ilişkin kurallar" ve "Deniz ve iç karasuları taşımacılığına ilişkin kurallar" olarak ikiye ayrılmaktadır. CIF ve FOB kayıtları, sadece deniz taşımacılığında kullanılır. Bu kayıtlar, deniz dışındaki taşımacılık türleri açısından kullanılmalari halinde geçersizdir.

Incoterms 2010 ile getirilen bir diğer değişiklik ise bazı teslim şekillerinin kaldırılarak yerlerine yenilerinin getirilmesidir. İki yeni teslim şekli tanımlanırken, dört tanesi de yürürlükten kaldırılmış ve böylece daha önce toplam on üç olan teslim şekillerinin sayısı on bire indirilmiştir.

1. FOB (Free on Board; Gemi Bordasında Teslim)

Bu teslim şeklinde satıcı teslim yükümlülüğünü, malı belirlenen yükleme limanında gemi bordasında teslim etmekle yerine getirmektedir. Bu çerçevede, FOB kaydının kabul edildiği sözleşmelerde satıcının yükümlülükleri aşağıdaki gibidir:

- Uygun paketleme ve işaretlemeyi yapma,
- Malı yükleme limanında gemi bordasında teslim etme,
- Gümrük çıkış işlemlerini gerçekleştirme,
- Teslimata ilişkin belgeleri iletme.

FOB kayıtları kapsamında alıcının yükümlülükleri ise (i) malın geminin bordasında teslim alınması ve (ii) gümrük giriş ve nihai yer için taşıma işlemlerini halledilmesinden oluşmaktadır.

2. CIF (Cost, Insurance and Freight; Masraflar, Sigorta Primi ve Navlun Ödenmiş Olarak Teslim)

Bu teslim şeklinde satıcı teslim yükümlülüğünü, malın taşınması için gerekli navlun bedeli ve masraflarını karşılamının yanında emtia nakliyat sigorta sözleşmesi yapıp primini ödeyerek malı belirlenen varış limanına gemiyle göndermekle yerine getirmektedir. Mallar gemiye yüklendikten sonra navlun ve sigorta primi dışındaki masraflar ve risk alıcıya geçer. Satıcı, sigorta primini ödemek suretiyle yüklediği malın cinsine uygun olan en dar kapsamlı deniz nakliyat sigortası yaptırır. Söz konusu sigorta, malların nakliyesi esnasında alıcının karşılaşacağı zarar ve ziyana karşılık yaptırılır.

CIF kayıtları kapsamında satıcının yükümlülükleri aşağıdaki gibidir:

- Uygun paketleme ve işaretlemeyi yapma,
- Taşıma sözleşmesini akdetme ve varış limanına kadar navlunu ödeme,
- Malı yükleme limanında gemi bordasında teslim etme,
- Gümrük çıkış işlemlerini gerçekleştirme,
- Malı sigorta ettirip primini ödeme ve sigorta poliçesi ile taşıma belgesini alıcıya gecikmesiz iletme.

CIF kayıtlarında alıcının yükümlülükleri ise şöyledir:

- Satıcıyla emtia nakliyat sigortası belirleme,
- Malın yükleme limanına taşınmasını kabul etme ve malı taşımacıdan varış limanında teslim alma.
- Gümrük giriş ve nihai yer için taşıma işlemlerini gerçekleştirme.

FOB ve CIF Karşılaştırmalı Tablo

Teslim Kaydı	Gümrük Çıkış İşlemleri	Gümrük Giriş İşlemleri	Taşıma Sözleşmesi	Teslim Yeri	Satıcıdan Alıcıya Hasarın Geçişi	Satıcıdan Alıcıya Masrafların Geçişi	Sigorta Sözleşmesi
FOB	Satıcı	Alıcı	Alıcı	Yükleme Limanında Gemide	Gemi Bordası	Gemi Bordası	Alıcı
CIF	Satıcı	Alıcı	Satıcı	Yükleme Limanında Gemide	Gemi Bordası	Varış Limanı	Satıcı

FOB kayıtlarında satıcı taşıma ve sigorta gibi maliyetleri yüklenmemesi sebebiyle, bu sözleşmelerde talep edilen ücretler CIF sözleşmelerine göre daha düşüktür. Bu sebeple, satıcılar sözleşmelerde genellikle FOB kaydını tercih ederken; alıcılar ise CIF kaydını tercih etmektedir.

Risk transferi açısından FOB ve CIF teslim şekilleri de modernize edilmiştir. Incoterms 2000’de yer alan bu kayıtlarda, malların geminin küpeştesini geçmemiş olması kaydıyla, mallardaki tüm zarar ve ziyanı satıcının yükümlülüğünde iken, Incoterms 2010 ile risk transferi ancak malların gemide doğru bir biçimde yüklenmesinden sonra gerçekleşecektir.